

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Petra Šebka a soudců Mgr. Kateřiny Kopečkové, Ph.D., a Mgr. Filipa Skřivana v právní věci

žalobce: **Mgr. V. V.**
bytem X

proti
žalovanému: **nejvyšší státní zástupce**
sídlem Jezuitská 4, Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23.11.2020, č.j. 6 NZN 2558/2014-73,

takto:

- I. Usnesení nejvyššího státního zástupce ze dne 23.11.2020, č.j. 6 NZN 2558/2014-73, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení 5 601 Kč, do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- III. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- IV. Žalobce je povinen zaplatit ve lhůtě 15 dnů od doručení tohoto rozhodnutí soudní poplatek 60 Kč za pořízení kopie napadeného rozhodnutí.

Odůvodnění:

1. Žalobce se podanou žalobou domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 23.11.2020, č.j. 6 NZN 2558/2014-73, kterým bylo žalobci podle § 38 odst. 6 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, odepřeno nahlédnout do spisu Nejvyššího státního zastupitelství sp.zn. 7 Spr 77/2002 v jeho části, a to do listin založených na č.l. 64-66, 83, 84, 85, 86 až 90, 104, 105, 225 až 229, 250, 252, 253, 260, 260a, 301 až 318, 321 a do spisového přehledu. Podle odůvodnění tohoto usnesení bylo o žalobcově žádosti o nahlédnutí do spisu již rozhodováno a usnesením ze dne 7.11.2017 bylo nahlédnutí do uvedených listin spisu odepřeno s tím, že se jedná o listiny interní povahy státního zastupitelství a žalobcem uváděné důvody nemohou prolomit veřejný zájem na zachování mlčenlivosti o obsahu těchto listin. K témuž závěru dospěl žalovaný i v tomto usnesení, neboť uzavírá, že žalobce ani v žádosti nyní posuzované neprokázal právní zájem ani jiný vážný důvod. Takovým důvodem totiž podle žalovaného není požadavek na nové posouzení ani kandidatura žalovaného na soudce Evropského soudního dvora.

I. Shrnutí žalobní argumentace

2. Žalobce namítá, že žalovaný pochybil, pokud mu do celého spisu neumožnil nahlédnout. Žalobce namítá, že se vedlo řízení o jeho jmenování státním zástupcem (to bylo zahájeno již podnětem městského státního zástupce v Praze). Žalobce je toho názoru, že mu mělo být do spisu umožněno nahlédnout, neboť má právo se seznámit s listinami, které se ho týkají a jsou ve spisu obsaženy.
3. Žalobce proto navrhuje napadené rozhodnutí zrušit a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení. Na svém procesním postoji žalobce setrval po celou dobu řízení před zdejší soudem.

II. Shrnutí procesního stanoviska žalovaného

4. Žalovaný namítá, že v žalobě chybí označení důkazů a návrhu výroku rozhodnutí; žalobu navrhuje odmítnout, případně jako nedůvodnou zamítnout, neboť je napadené rozhodnutí vydáno v souladu se zákonem. Taktéž žalovaný setrval na svém procesním postoji po celou dobu řízení před zdejší soudem.

III. Posouzení věci

5. Žaloba byla podána včas (§ 72 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního /dále jen „s.ř.s.“/), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s.ř.s.), žaloba je přípustná (§ 65, § 68 a § 70 s.ř.s.).
6. Zdejší soud tak napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s.ř.s.) podle skutkového a právního stavu ke dni rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s.ř.s.).
7. Soud rozhodoval o žalobě přednostně v souladu s § 56 odst. 1 s.ř.s., neboť pro takový postup s ohledem na propojenost věci se žalobou na ochranu před nezákonným zásahem (vedenou u zdejšího soudu pod sp.zn. 62 A 13/2021) shledal dostatečně závažné důvody. Současně stav vyřizování věcí podle pořadí, v jakém do soudního oddělení 62 a 67 zdejšího soudu došly, přednostní projednání a rozhodnutí v této věci bez újmy účastníkům řízení v jiných věcech podle zdejšího soudu umožnil.
8. Pokud žalovaný namítal, že žaloba neobsahuje návrh výroku rozsudku a důkazů, a proto je třeba žalobu odmítnout, nemůže s ním zdejší soud souhlasit. Obě uvedené náležitosti totiž žalobce během řízení (při jednání) doplnil a žaloba tak věcně projednatelná je.
9. Žalovaný se také domnívá, že žalobce proti závěrům v napadeném rozhodnutí konkrétně nebrojí. Zdejší soud s ním však nesouhlasí. Žalobce v žalobě dostatečně konkrétně namítá, že mu do spisu mělo být umožněno nahlédnout, aniž by měl svoje právo blíže konkretizovat, neboť je toto právo zřejmé, neboť bylo vedeno řízení o jmenování žalobce státním zástupcem. Žalobce v

žalobě též uvedl, že mu mělo být do spisu umožněno nahlédnout, neboť má právo se seznámit s listinami, které se ho týkají a jsou ve spisu obsaženy. Žalobce tedy v dostatečné míře konkrétnosti uvedl žalobní body, které směřovaly proti napadenému rozhodnutí. Zjednodušeně řečeno žalobce shledával nezákonným postup žalovaného, který na základě žalobcovy žádosti žalobci odepřel nahlédnout do spisu. Žalobce má za to, že důvody, které uvedl v žádosti, byly pro nahlédnutí do spisu dostatečné.

10. Pokud žalobce namítá, že bylo zahájeno řízení o jeho jmenování státním zástupcem a že mu tak měl být spis zpřístupněn jako účastníkovi tohoto řízení, nelze s ním souhlasit. Tuto otázku totiž postavil na jisto již Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 23.8.2017, č.j. 9 As 109/2017-37, v němž uvedl, že „*že strany tehdejší nejvyšší státní zástupkyně nebyl podán návrh na jmenování žalobce státním zástupcem ministru spravedlnosti. Za této situace lze přisvědčit stěžovateli (pozn. soudu: žalovaného), že nedošlo k zahájení řízení o jmenování do této funkce. Samotné řízení by bylo zahájeno až podáním návrhu na jmenování ministru spravedlnosti. Obsahem jakéhokoliv spisu však nemusí být nutně jen podklady týkající se konkrétního řízení v určité věci. Je zcela běžnou praxí, že správní orgány shromažďují podklady a vedou spis, přičemž k zahájení konkrétního řízení z různých důvodů nedojde*“. Nelze tedy souhlasit se žalobcem, že by měl právo nahlížet do spisu jako účastník řízení, neboť žádné řízení zahájeno nebylo.
11. Zároveň ale Nejvyšší správní soud uvedl, že „*obsahem posuzovaného spisu je shromáždění nezbytných podkladů pro rozhodnutí tehdejší nejvyšší státní zástupkyně, zda podá či nepodá ministru spravedlnosti návrh na jmenování žalobce do funkce státního zástupce. I když se jednalo o shromažďování podkladů, které byly spojeny do spisu, a nebylo zahájeno žádné řízení, neznamená to samo o sobě nemožnost do spisu nahlédnout. Shromažďování podkladů pro rozhodnutí, zda bude podán návrh na jmenování kandidáta do funkce státního zástupce ministru spravedlnosti či nikoliv, nezbytně souvisí s procesem jmenování. Bez takto shromážděných podkladů by nebylo možné dospět k rozhodnutí, zda bude či nebude podán návrh na jmenování konkrétní osoby do funkce státního zástupce. Proces před zahájením řízení o jmenování nemůže zůstat bez kontroly. V tomto procesu vystupuje žalovaný vrchnostensky, byť s velmi širokým správním uvážením, protože rozhoduje o podání či nepodání návrhu na jmenování konkrétní osoby do veřejné funkce*“.
12. Shromažďování podkladů je možné připodobnit např. k situaci, kdy je podán podnět k zahájení řízení z moci úřední a určitý správní orgán shromažďuje podklady za účelem posouzení, zda řízení zahájí či nikoliv. Pokud řízení nezahájí, ještě to neznamená, že do shromážděných podkladů nemá ten, kdo prokáže právní zájem, právo nahlížet. Obdobnou otázkou se Nejvyšší správní soud zabýval v rozsudku ze dne 29. 7. 2011, č. j. 8 As 81/2010-63, kde posuzoval případ, v němž se žalobce domáhal nahlédnutí do spisu za situace, kdy žádné přestupkové řízení nebylo zahájeno. Žalobce se svého práva domáhal z titulu účastenství v přestupkovém řízení (postavení poškozeného a navrhovatele v jedné osobě), a to na základě § 38 odst. 1 správního řádu. Soud k tomu uvedl, že nebyl-li žalobce účastníkem řízení ani jeho zástupcem, jelikož nebylo žádné přestupkové řízení zahájeno, musel pro přiznání práva na nahlížení do spisu prokázat právní zájem či vážný důvod dle § 38 odst. 2 správního řádu. Následně by musel správní orgán zkontrolovat, zda nahlédnutím do spisu nedojde k porušení práva některého z účastníků, popř. dalších dotčených osob anebo veřejného zájmu. Z uvedeného rozsudku je možné dospět k závěru, že i za situace, kdy není řízení zahájeno, je možné nahlížet do spisu dle § 38 správního řádu, přičemž takový závěr je nutno aplikovat i na nyní posuzovanou věc“.
13. V daném případě se tedy právo žalobce nahlédnout do spisu sp.zn. 7 Spr 77/2002 opírá o § 38 odst. 2 správního řádu, podle něhož správní orgán umožní jiným osobám nahlédnout do spisu, prokáží-li právní zájem nebo jiný vážný důvod a nebude-li tím porušeno právo některého z účastníků, popřípadě dalších dotčených osob anebo veřejný zájem.
14. V daném případě žalobce dne 3.11.2020 požádal žalovaného o nahlédnutí do celého spisu Nejvyššího státního zastupitelství sp.zn. 7 Spr. 77/2002 o jmenování žalobce státním zástupcem. Žalobce v žádosti mj. uvedl, že žádá o nahlédnutí do spisu, „a to konkrétně do listin založených na čísle listů: 64-66, 83, 84, 85, 86 až 90, 104, 105, 225 až 229, 250, 252, 253, 260a, 301 až 306 a do spisového přehledu“. Žalobce dále uvedl, že má na jmenování státním zástupcem trvale zájem a že neodůvodnění nepředložení návrhu na jeho jmenování státním zástupcem bylo

nesprávné a rozporné se zákonem. Žalobce několikrát v žádosti zopakoval, že hodná nahlédnout právě do té části spisu, do níž mu v minulosti nahlédnout nebylo umožněno. Uvedl také, že se hodlá dozvědět důvody nepředložení návrhu na jeho jmenování státním zástupcem. Závěrem žalobce uvedl, že z tisku zjistil o kandidatuře nejvyššího státního zástupce na soudce Evropského soudu pro lidská práva a má za to, že by jeho žádosti tak mohl vyhovět.

15. Žalovaný jeho žádosti nevyhověl, neboť rozhodnutím ze dne 23.11.2020 bylo žalobci podle § 38 odst. 6 správního řádu odepřeno nahlédnout do spisu Nejvyššího státního zastupitelství sp.zn. 7 Spr 77/2002 v jeho části, a to do listin založených na č.j. 64-66, 83, 84, 85, 86 až 90, 104, 105, 225 až 229, 250, 252, 253, 260, 260a, 301 až 318, 321 a do spisového přehledu. Podle odůvodnění tohoto usnesení bylo o žalobcově žádosti o nahlédnutí do spisu již rozhodováno a usnesením ze dne 7.11.2017 bylo nahlédnutí do uvedených listin spisu odepřeno s tím, že se jedná o listiny interní povahy státního zastupitelství a žalobcem uváděné důvody nemohou prolomit veřejný zájem na zachování mlčenlivosti o obsahu těchto listin. K témuž závěru dospěl žalovaný i v tomto usnesení, neboť uzavírá, že žalobce ani v žádosti nyní posuzované neprokázal právní zájem ani jiný vážný důvod. Takovým důvodem totiž není požadavek na nové posouzení ani kandidatura žalovaného na soudce Evropského soudního dvora.
16. V daném případě je ze spisu zřejmé, že žalobce žádal o nahlédnutí do celého spisu proto, aby se dozvěděl, z jakého důvodu nebyl podán návrh na jeho jmenování státním zástupcem. V žádosti to také explicitně uvedl. Žalovaný se však k tomuto jeho tvrzení nijak nevyjádřil.
17. Právě popsany důvod (tj. dozvědět se, proč nebyl podán návrh na jmenování žalobce státním zástupcem) je přitom podle zdejšího soudu zcela pochopitelný a legitimní. Zároveň plně naplňuje prokázání právního zájmu pro nahlédnutí do spisu. Nelze totiž přehlédnout, že Nejvyšší správní soud ve výše zmíněném rozsudku ze dne 23.8.2017 uvedl: „*Nepodání návrhu na jmenování státním zástupcem k rukám ministra spravedlnosti může zasáhnout veřejná subjektivní práva právního činitele, a to právo na rovné podmínky přístupu k voleným a jiným funkcím (čl. 21 odst. 4 Listiny); zákaz diskriminace (čl. 1 ve spojení s čl. 3 odst. 1 Listiny); ochranu adresáta činnosti orgánů moci výkoné před nezákonným či svévolným počínáním těch orgánů vybočující ze zákonnosti uplatňování státní moci (čl. 2 odst. 2 Listiny), projednání věci bez zbytečných průtahů, jež je integrální součástí práva na spravedlivý proces (čl. 36 odst. 1 Listiny ve spojení s čl. 38 odst. 2 Listiny). Jmenování do funkce státního zástupce je předpokladem řádného plnění úlohy svěřené státnímu zastupitelství, tj. zastupování veřejné žaloby, a proto je součástí správy věci veřejných*“.
18. Pokud tedy žalobce v žádosti o nahlédnutí do spisu uvedl, že se chce dozvědět důvody nepodání návrhu na jeho jmenování státním zástupcem, prokázal existenci právního zájmu na nahlédnutí do tohoto spisu. Existence oprávněného zájmu na tom, aby se žalobce dozvěděl, proč nebylo v jeho případě postupováno jako v případě ostatních právních čekatelů, je zcela zjevná, aniž by bylo třeba ji jakkoli prokazovat. Podle zdejšího soudu ostatně prokázání tohoto tvrzení snad ani není možné. Jestliže mu žalovaný nahlédnout do spisu neumožnil, navíc aniž by se s tímto jeho tvrzením jakkoli vypořádal, postupoval v rozporu se zákonem. Uvádí-li žalovaný ve vyjádření k žalobě, že o sdělení tohoto důvodu žádal žalobce již dne 9.12.2002 a na jeho žádost mu také bylo dne 17.12.2002 odpovězeno, nemění to nic na tom, že se jedná o důvod pro nahlédnutí do spisu dostatečný. Ostatně nelze přehlédnout, že z listiny, na kterou žalovaný odkazuje (tj. z odpovědi zástupce ředitele sekretariátu ze dne 17.12.2002), se žalobce žádné důvody postupu tehdejší nejvyšší státní zástupkyně nedozvěděl.
19. Zdejší soud tak uzavírá, že žaloba je důvodná, a proto napadené rozhodnutí pro nezákonnost podle § 78 odst. 1 s.ř.s. zrušil a podle § 78 odst. 4 s.ř.s. vyslovil, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení. V něm je žalovaný vázán právním názorem zdejšího soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s.ř.s.). Žalobce tedy prokázal dostatečný právní zájem pro nahlédnutí do spisu sp.zn. 7 Spr 77/2002. Na žalovaném teď bude, aby posoudil, zda nahlédnutím do spisu nebude porušeno právo dotčených osob či veřejný zájem, jak ukládá § 38 odst. 2 správního řádu (porušení práv jiných účastníků v daném případě v úvahu nepřípadá). Jestliže by snad byly ve

spisu listiny, které obsahují utajované informace nebo skutečnosti, na něž se vztahuje zákonem uložená povinnost mlčenlivosti, bude na žalovaném, aby takové listiny v souladu s § 38 odst. 6 správního řádu z nahlížení vyloučil. Takovými listinami ale zásadně nemohou být pracovní hodnocení a vyjádření tehdejších nadřízených pracovníků žalobce, v nichž se vyjadřují k žalobcovým pracovním a osobnostním předpokladům pro výkon funkce státního zástupce.

20. Stejně tak nelze veškeré listiny *en block* z nahlížení vyloučit s poukazem na povinnost mlčenlivosti podle § 25 zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, podle něhož je státní zástupce povinen zachovat mlčenlivost o věcech, o kterých se dozvěděl v souvislosti s výkonem své funkce, a to i po skončení výkonu funkce státního zástupce. Smyslem citovaného ustanovení totiž není individuální ochrana státního zástupce, ani snaha o omezení transparentnosti chodu státního zastupitelství jako celku. Mlčenlivost státního zástupce je primárně spojena s úlohou státního zastupitelství při ochraně veřejného zájmu v rámci působnosti státního zastupitelství a slouží k ochraně osob, vůči nimž státní zastupitelství jedná. Týkají-li se pak předmětné listiny žalobce, nemůže zpřístupněním těchto listin žalobci z povahy věci dojít k zásahu do žádného žalobcova práva či zájmu, který by měl být povinností mlčenlivosti chráněn. Pokud pak jde o řádný výkon působnosti státního zastupitelství, tak ani ten není žalobcovým nahlížením *prima vista* dotčen.

IV. Náklady řízení

21. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 větu první s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, jež důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.
22. Žalobce byl ve věci úspěšný, a proto mu náleží právo na náhradu nákladů řízení. Z obsahu soudního spisu vyplývá, že žalobci vznikly náklady za zaplacený soudní poplatek za žalobu 3000 Kč, dále náklady na cestovné z bydliště žalobce k jednání soudu a zpět (Praha – Brno – Praha; 432 Km) osobním automobilem s průměrnou spotřebou 5,8 l/100 km a cenou benzínu 27,80 Kč za litr; za cestovné tedy žalobci náleží 700 Kč (za palivo) a 1 901 Kč (jako základní náhrada), podle § 157 odst. 4 písm. b) a § 158 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, a vyhlášky č. 589/2020 Sb., o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stravného a o stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad. Celkem se tedy jedná o 5 601 Kč, které je žalovaný povinen zaplatit žalobci ve stanovené lhůtě.
23. Žalovaný ve věci úspěšný nebyl, právo na náhradu nákladů řízení nemá.
24. Soud také uložil žalobci povinnost zaplatit ve lhůtě 15 dnů od doručení tohoto rozhodnutí soudní poplatek 60 Kč za pořízení kopie napadeného rozhodnutí, neboť to žalobce nepředložil k žalobě ani poté, co k tomu byl soudem vyzván a poučen o tom, že pokud tak neučiní, vyhotoví soud kopii rozhodnutí na jeho náklady. Podle položky 30 odst. 2 přílohy k zákonu č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, za vyhotovení kopie listin, protokolu, příloh, záznamů, jiných částí spisů a ostatních evidenčních pomůcek vedených soudem včetně pořízených výpisů z nich za každou i započatou stránku 20 Kč. Podle odst. 4 tohoto ustanovení se poplatek podle této položky vybere i za vyhotovení stejnopisů podání a jeho příloh soudem, byl-li k jejich předložení poplatník marně soudem vyzván. Žalobce je tedy povinen zaplatit soudní poplatek v kolcích na zvláštním podání.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 27.5.2021

Petr Šebek v.r.
předseda senátu